
Een nieuw(e) lente(plan), een nieuw geluid...

Het lenteprogramma van minister Vande Lanotte is intussen ongeveer aan z'n eerste verjaardag toe. Al vlug wordt dan gedacht aan een eerste evaluatie. Zet dit lenteprogramma België op het spoor van de verstandige actieve welvaartsstaat?

U zal in wat hierna volgt merken dat dit nog veel te vroeg is om een grondige of kwantitatieve analyse te maken. Het gros van de maatregelen mag dan al uitgeschreven zijn ergens in de lente van 2000, het wetgevende werk liet iets langer op zich wachten. De meeste werkteksten werden gefinaliseerd eind 2000, een aantal konden zelfs pas in 2001 geoperationaliseerd worden.

We zullen ons in deze bijdrage beperken tot het omschrijven van die maatregelen uit het lenteprogramma met een rechtstreekse link naar werkgelegenheid. We hebben hier binnen de veelheid van maatregelen vooral het accent gelegd op de nieuwe instrumenten. Eén van de centrale doelstellingen binnen dit lenteprogramma is immers mensen niet alleen recht bieden op een vervangingsinkomen maar vooral de mogelijkheden inzake reële participatiekansen binnen de samenleving verhogen. Hiermee schrijft dit programma zich in binnen een brede Europese stroming waarbij niet zozeer meer sociale bescherming alleen primeert. Maatschappelijke integratie moet veeleer garant staan voor een meer inclusieve benadering. Naast duidelijke minimumrechten inzake inkomen, staan ook arbeid en vooral ook opleiding en trajectbegeleiding prominent op het menu.

Met het lenteprogramma wil de federale overheid de OCMW's een arsenaal aan instrumenten en middelen aanbieden om één en ander op het werkterrein waar te maken.

Naast het beschrijven van deze maatregelen en instrumenten laten we ook telkens een eerste kritische beschouwing in. Voor een echte evaluatie maken we afspraak

volgend jaar wanneer we op basis van de monitoringgegevens ongetwijfeld het nieuwe geluid echt op volle sterkte zullen kunnen horen.

De invoeginterim

Juridische basis

De maatregel van de invoeginterim is nieuw. Ze dateert van het najaar 2000. De wettelijke grondslag vinden we terug in de wet van 12 augustus 2000 behoudende budgettaire en andere bepalingen.

Twee belangrijke zaken blijken uit de artikelen 194 en 195 van deze programmawet. Men maakt een belangrijke uitzondering op het principe van het verbod op het ter beschikking stellen van werknemers bij gebruikers, maar men koppelt het wel aan de groep werklozen en men onderwerpt deze nieuwe maatregel van in het begin aan de wet op de arbeidsovereenkomsten.

Invoeginterim, technisch

Elke bestaansminimumgerechtigde en gerechtigde op een equivalent bestaansminimum, die ingeschreven is in het bevolkingsregister, kan in invoeginterim geactiveerd worden. Ook werknemers die in artikel 60 §7 zijn tewerkgesteld kunnen hierin werken. De regelgeving bevat nog een bijkomende

optie, waardoor een persoon, die 40 dagen ervoor tot de vermelde categorieën behoorde, alsnog kan geactiveerd worden via het OCMW.

Ook langdurige volledig uitkeringsgerechtigde werklozen, die langer dan 24 maanden werkloos zijn of 6 maanden werkloos zijn indien ze ouder zijn dan 45 jaar, kunnen in deze tewerkstellingsmaatregel instappen.

Beide stelsels verschillen onderling. Hieronder overlopen we kort de krachtlijnen van beide invoeginterim-systemen.

Invoeginterim voor bestaansminimumgerechtigden en gelijkgestelden

Uitzendkantoren die een overeenkomst hebben afgesloten met de minister van Maatschappelijke Integratie kunnen werkgever zijn van invoeginterimplaatsen. In deze overeenkomst hebben de interimbedrijven aangegeven welk contingent zij binnen de twee jaar wensen aan te werven in invoeginterim. Verder engageren ze zich om enkel te ontslaan wegens een dringende reden en eventueel in geval van werkverlating (in overleg met het OCMW).

Voor elke aangeworven werknemer in invoeginterim moet het uitzendkantoor een samenwerkingsovereenkomst met een OCMW afsluiten. Het afsluiten van een samenwerkingsovereenkomst is de basis voor de activering. In deze samenwerkingsovereenkomst engageert het OCMW zich om de werknemer bekend te maken met de vereisten van een tewerkstelling. Het uitzendkantoor garandeert de werknemer en het OCMW dat het gedurende 24 maanden werk zal verschaffen aan deze persoon.

Het uitzendkantoor ontvangt 20 000 frank geactiveerd bestaansminimum voor een periode van 24 maanden en kan bovendien een bedrag van 12 maal 10 000 frank investeren in begeleiding, vorming en omkadering. Het begeleidings-, vormings- en omkaderingsparcours wordt vastgelegd door OCMW en uitzendkantoor.

Invoeginterimtewerkstelling gebeurt steeds in een voltijds en vast dienstverband. Het interimkantoor mag echter de werknemer een klassiek interimcon-

tract aanbieden van maximaal dertig dagen en dit bij wijze van proef.

Invoeginterim voor langdurig werklozen

Langdurig werklozen (24 maanden indien jonger dan 45 jaar en 6 maanden indien ouder dan 45 jaar) worden geactiveerd via de Rijksdienst voor Werkloosheidsvoorziening.

Het activeringsbedrag bedraagt 22 000 frank. Bij gebrek aan een activeringstermijn in de wetgeving heeft de RVA die vastgesteld op 15 maanden. Er zijn verder geen formele vereisten, zoals een samenwerkingsovereenkomst of een werkgarantie. Wel gebeurt invoeginterim ook hier via een tewerkstelling in voltijdse werktijdregeling krachtens een arbeids-overeenkomst van onbepaalde duur. Er bestaat geen premie voor begeleiding, vorming en omkadering.

Kritische beschouwingen

De huidige stand van zaken laat nog niet toe om een degelijk onderbouwde evaluatie te verzorgen. De maatregel van invoeginterim is wel sinds 1 oktober 2000 uitvoerbaar via OCMW's en van 1 januari 2001 via de RVA, maar de implementatie ervan is veel recenter. Dit is begrijpelijk aangezien de OCMW-sector en de sector van de uitzendarbeid in een eerste stadium moesten kennismaken. Veel OCMW's hadden in het verleden reeds contacten met de interimbedrijven – denken we aan de Vlaamse Interim Brugprojecten – maar het uitgangspunt is met invoeginterim gewijzigd: de interimbedrijven zijn de enige werkgevers die voor subsidiëring in het kader van deze maatregel in aanmerking komen. Dit is uniek.

Dat de sector van de uitzendarbeid in aanmerking komt om een sociaal activerende rol op te nemen is vanuit verschillende hoeken sceptisch onthaald, maar het feit dat deze sector de laatste jaren voortdurend uitpakte met spectaculaire groeicijfers, ontging de federale overheid niet. T.a.v. federaal minister van Maatschappelijk Integratie, Johan Vande Lanotte, engageerden de interimbedrijven zich voor de aanwerving van in het totaal meer dan 2 000 personen.

Dit is veel. Momenteel zijn er in België iets minder dan 74 000 bestaansminimumgerechtigden (en nog

eens 7 000 gerechtigden op financiële maatschappelijke hulp, met een vreemde nationaliteit). Vlaanderen telt 26 000 bestaansminimumgerechtigden, Wallonië 34 000 en het Hoofdstedelijk Gewest 13 000 (afgeronde cijfers).

Een representatieve studie van het Hoger Instituut voor de Arbeid (HIVA) uitgevoerd in 1999-2000 over de rol van de OCMW's in het Vlaamse arbeidsmarktbeleid bracht aan het licht dat de ondervraagde OCMW's van oordeel waren dat 37,5% van dit cliënteel potentieel activeerbaar wordt geacht. Omgerekend betekent dit dat in Vlaanderen 9 750 bestaansminimumgerechtigden in aanmerking komen voor een activering, waar invoeginterim naast artikel 60 §7, de dienstenbanen, de doorstromingsprogramma's, de sociale inschakelingsinitiatieven en het voordeelbanenplan deel van uitmaakt. In Wallonië wijzen studies in dezelfde richting.

Hoeveel aanwervingen de interimbedrijven op individuele basis in Vlaanderen trachten te bereiken is nog maar de vraag. Enerzijds is daar de vraag naar arbeidskrachten het grootst, maar anderzijds worden de Vlaamse OCMW's de laatste twee jaar geconfronteerd met het 'afromingsverschijnsel', een lelijk woord voor het feit dat alle cliënteel dat mits enige bemiddeling aan de slag kan ook aan de slag is, waardoor de OCMW's hoe langer hoe meer geconfronteerd worden met OCMW-clieënteel dat omwille van diverse redenen zeer moeilijk bemiddelbaar is in de richting van de arbeidsmarkt. Voor deze personen blijken de activeringsmaatregelen, zeker in een beginstadium, allesbehalve interessant.

Samengevat bevindt het potentieel zich eerder in de andere landsgedeelten, terwijl het grootste gedeelte van de vraag zich in Vlaanderen situeert. Het zal voor de sector van de invoeginterim dus zeer moeilijk zijn om de aangegane engagementen te realiseren, en dit om verschillende redenen.

- We constateren dat in de aanvangsfase vooral meer bemiddelbare cliënten in deze trajecten terecht komen, terwijl deze cliënten reeds via andere tewerkstellingskanalen aan hun trekken komen.
- Bij invoeginterim krijgen we te maken met een dubbele selectie: het OCMW selecteert de personen die het geschikt acht en dit op basis van een profiel, vervolgens selecteert het uitzendkan-

toor. Het uitzendkantoor beschikt bovendien over een proefperiode in de vorm van een klassiek uitzendarbeidscontract van maximaal 30 dagen.

- Interimarbeid vereist een flexibiliteit en een mobiliteit die niet of moeilijk past bij het profiel van een groot deel van het OCMW-clieënteel.
- Het hangt niet zozeer van het interimbedrijf af, maar wel van diens klant (ondernemingen en bedrijven) of de zeer moeilijk bemiddelbare OCMW-clieënten ook een kans krijgen in invoeginterim, m.a.w. of invoeginterim als sociaal tewerkstellingsinstrument in aanmerking komt.
- Het succes van de maatregel is ook afhankelijk van de economische realiteit van hoogconjunctuur, gekoppeld aan arbeidsmarktcrapte.

Indien de sector van de uitzendarbeid erin slaagt om over een periode van 2 jaar 2 000 OCMW-clieënten in invoeginterim tewerk te stellen, t.t.z. de engagementen te realiseren, dan betekent dit budgettair het volgende voor de komende vier jaar:

Activering		
Totaalbedrag van de activering	Aantal werknemers in invoeginterim	Totaalbudget voor de volledige trajecten
480 000	2 000	960 000 000
Begeleiding		
Totaalbedrag van de begeleidingssubsidie	Aantal werknemers in invoeginterim	Totaalbudget voor subsidie van de begeleiding
120 000	2 000	240 000 000

De federale overheid heeft zich in de overeenkomsten met de interimbedrijven geëngageerd voor zowat 1 miljard frank aan loonsubsidie. Daar stopt de subsidie echter niet, want de interimbedrijven kunnen, al naargelang de afspraak, aanspraak maken op de begeleidings-, vormings- en omkaderingsubsidie, die weliswaar niet in loon wordt geïnvesteerd, maar wel in het traject van de werknemer in invoeginterim.

Er wordt 240 miljoen frank opzij gehouden voor deze begeleiding.

Dit zijn bijzonder grote budgetten, ook in vergelijking met andere onderdelen van het lenteprogram-

ma, voor een maatregel die in verschillende opzichten totaal nieuw is.

- Publiek-private samenwerking op het vlak van maatschappelijke dienstverlening aan OCMW-cliënten is voor zowel het OCMW als voor de interimbedrijven een nieuw gegeven. Het kwam weliswaar al voor in het kader van de tewerkstelling in toepassing van artikel 61 van de organieke wet van 8 juli 1976, maar die samenwerking kwam tot stand op initiatief van het OCMW en niet op initiatief van de federale overheid.
- De techniek van aanwerving van werknemers via een arbeidsovereenkomst met terbeschikkingstelling is nieuw voor de uitzendsector, niet voor de OCMW's. Het verschil is echter dat dit een instrument is voor de winstgevende score business van de interimbedrijven, terwijl de OCMW's het instrument gebruiken voor een passende maatschappelijk dienstverlening.
- Er zijn totnogtoe slechts enkele tientallen OCMW-cliënten in een invoeginterim tewerkgesteld, omdat zowel de interimbedrijven als de OCMW's eerder voorzichtig willen van start gaan.
- Ondanks het feit dat de wetgeving reeds een tijdje uitvoerbaar is, vergde dit de nodige administratieve aanpassingen bij de OCMW's en hun informaticahuizen (aangifte van de dossiers aan het Ministerie), van het Ministerie (toewijzen van een nieuwe codering op de aangifteformulieren), van de interimkantoren (dossiers invoeginterim in hun geïnformatiseerde dossiersysteem opnemen).

In het invoeginterimsysteem dat in het stelsel van de werkloosheid van kracht is, worden er andere activeringsbedragen en andere termijnen gehanteerd. Dit is hoogst merkwaardig, want dit leidt tot verschillende loonsubsidies voor de categorie van langdurig werklozen.

Het is duidelijk dat de werkgever, die over de streep moet worden gehaald om zwakke doelgroepen te activeren (i.c. uitzendkantoren) in de hoogste subsidiëring geïnteresseerd zal zijn, zeker in de wetenschap dat de doelgroep van bestaansminimumtrekkers en de doelgroep van langdurig werklozen veelal hetzelfde profiel heeft.

We stellen ons de vraag hoe deze verschillende behandeling verklaard kan worden. Deze behandeling van de doelgroep druist in tegen de gedachte van een vlotte aansluiting van de verschillende sociale voorzieningen op elkaar. Bovendien wordt de groep van langdurig werklozen financieel oninteressant voor de interimbedrijven omdat voor een geactiveerde OCMW-cliënt 150 000 frank meer loonsubsidie en nog eens 120 000 frank vormingsubsidie kan worden ontvangen.

De kleinere OCMW's (en dat is de meerderheid) zullen wellicht graag van deze activeringsmaatregel van de invoeginterim gebruik maken, aangezien het niet zo'n grote dossierlast met zich brengt als een tewerkstelling in artikel 60 §7. In tijden van zware belasting van de sociale dienst kan dit wel eens goed van pas komen.

Diverse werkervaringsinstrumenten die gebaseerd zijn op activering

Het Lenteprogramma kwam niet enkel met invoeginterim op de proppen, maar verder werd ook:

- de subsidie voor tewerkstellingen in artikel 60 §7 verhoogd;
- de finaliteit van de tewerkstelling in artikel 60 §7 verruimd tot trajectmatige werkervaring (naast de opbouw van socialezekerheidsrechten);
- een subsidie voorzien voor een beperkte deeltijdse tewerkstelling in artikel 60 §7;

Tabel

Invoeginterimsysteem

	Bedrag van de activering	Duur van de activering	Totale subsidie
Invoeginterim in het stelsel van werkloosheid	22 000	15 maanden	330 000
Invoeginterim in het stelsel van de bijstand	20 000	24 maanden	480 000 (+120 000 begeleidingspremie)

- de mogelijkheid om werknemers in artikel 60 §7 naar om het even welke gebruiker ter beschikking te stellen ingevoerd;
- de begeleidings-, vormings- en omkaderingspremie uitgebreid naar de terbeschikkingstelling van artikel zestigers bij privé-ondernemingen;
- de activeringsmaatregelen zoals dienstenbanen, wep en voordeelbanenplan onderling cumuleerbaar gemaakt.

Het tewerkstellingsinstrument artikel 60 §7 kreeg dus een amfetaminekuur en kan nog flexibeler worden toegepast. Het is ook een tamelijk performant instrument gebleken, want het is goed voor een kleine 5 000 tewerkstellingen op jaarbasis, waarvan Vlaanderen er een kleine 3 000 voor zijn rekening neemt.

Met een versterkt artikel 60 §7 als tewerkstellingsinstrument zien we dat dit instrument in feite concurreert met de invoeginterim (meer bepaald de terbeschikkingstelling van artikel 60 §7 bij privé-ondernemingen). Artikel 60 §7 blijkt zijn sporen al te hebben verdiend, terwijl het succes van invoeginterim afhankelijk is van hoe de interimbedrijven de afweging van sociale tegenover winstgevendende doelstellingen zullen beslechten indien ze geconfronteerd zullen worden met de activering van de zeer moeilijk bemiddelbare cliënten.

De federale minister voor Maatschappelijke Integratie werkt nu aan twee Koninklijke Besluiten in de strijd tegen de werkloosheid. Een eerste KB zou 30 000 frank premie geven aan elke werknemer met een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur (duurzame tewerkstelling) in het kader van de kinderopvang. Een tweede KB zou elke werknemer in invoeginterim (ook duurzame tewerkstelling, want met arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur) eenzelfde premie toekennen in het kader van de mobiliteit.

Men kan niet ontkennen dat de interimarbeid een grote mobiliteit vereist, maar men kan zich afvragen waarom andere duurzame tewerkstelling (in toepassing van artikel 61, na een terbeschikkingstelling in toepassing van artikel 60 §7 bij een privé-onderneming, indien deze onderneming een contract aanbiedt van onbepaalde duur), een SINE-tewerkstelling niet voor deze premie in aanmerking zou komen.

Sociale economie en het lenteprogramma

Subsidies in het kader van het stedelijk beleid

Deze maatregel uit het lenteprogramma biedt heel wat perspectief in het kader van een versterkte uitbouw van sociale economie, meerwaardeneconomie en diensteneconomie. Alleen werd hij binnen het concept van het lenteprogramma niet direct onder deze noemer gecatalogeerd.

Op basis van een aantal objectieve criteria kunnen een aantal grotere steden aanspraak maken op een aanzienlijk verhoogde toelage, voor het uitvoeren van een versterkt werkgelegenheidsbeleid t.a.v. bestaansminimumcliënten. (Totaalbudget op jaarbasis op kruissnelheid: 173,4 miljoen frank).

De criteria die bepalend zijn:

- aantal inwoners dat een stad/gemeente telt moet hoger zijn dan 40 000;
- het aantal bestaansminimumcliënten van de betrokken gemeente/stad;
- het behoren van de gemeente tot een van de 17 stadsgewesten van België;
- het aantal tewerkgestelden in de bedoelde referentieperiode moet het regionaal gemiddelde overstijgen.

Indien men aan 2 van de 4 vooropgestelde criteria voldoet, kan men een staatstoelage van 25% op de huidige staatstoelage art. 60 §7 krijgen. Hiervoor moet men wel jaarlijks een convenant met de federale overheid afsluiten dat de resultaatverbintenissen en de nodige monitoring van het betrokken OCMW duidelijk vastlegt. (W2)

Met deze middelen kan men de participatiekansen voor OCMW-bestaansminimumcliënten op tijdelijke of permanente basis binnen de sociale economie initiatieven verhogen.

Deze middelen kunnen aangewend worden voor de meest diverse initiatieven (opleiding, omkadering, aanmoedigingspremies, kinderopvang, screening extra's, uitbouw van specifieke trajecten...). Niet alleen qua besteding, maar ook qua resultaatverbintenissen kan het OCMW binnen de vooropgestelde kaders eigen beleidslijnen uittekenen.

Sociale inschakelingsinitiatieven (W3)

Met deze maatregel wil men terug een afstemming creëren tussen de werkloosheidsverzekering en de bijstand. Het betreft hier een bestaande maatregel binnen de werkloosheidsverzekering die in het kader van het verhogen van de integratiekansen voor "moeilijk plaatsbare werklozen" een recht opent voor bepaalde werkgevers op een permanente activering van de werkloosheidsvergoeding. Het lenteprogramma wijzigt niets aan de criteria voor werkgevers die op deze maatregel een beroep kunnen doen. De doelgroep voor deze tewerkstellingsmaatregel wordt wel sterk verruimd. Naast de langdurig uitkeringsgerechtigde werkzoekenden (of gelijkgestelden), komen nu ook alle bestaansminimumcliënten die minstens één dag recht hebben op een volledig bestaansminimum of financiële hulp in aanmerking voor deze activeringsmaatregel.

Het geactiveerde bedrag bedraagt 17 500 BEF voor een halftijdse tewerkstelling en 22 000 BEF voor een volledige tewerkstelling. Deze activering is onbeperkt in de tijd. Het contingent is wel beperkt tot 500 plaatsen.

Verhoogde staatstoelage aan het OCMW voor specifieke initiatieven gericht op sociale inschakeling binnen de sociale economie (W4)

Voor deze maatregel kan een OCMW voor iedere bestaansminimumcliënt of gerechtigde op financiële steun die ze inmiddels een tewerkstelling via art. 60 §7 ter beschikking stelt aan een erkend sociaal economie initiatief de volledige bruto loonkost terugvorderen van de federale overheid. Deze overheid wil via deze maatregel voornamelijk voldoende begeleide werkervaringskansen bieden aan bestaansminimumcliënten en ook een duw in de rug geven aan de uitbouw van de sector sociale economie.

Voor Vlaanderen komen voornamelijk sociale werkplaatsen, invoegbedrijven, invoegafdelingen en een aantal innoverende experimenten in de diensten en/of sociale economie in aanmerking voor een dergelijke terbeschikkingstelling. Ook hier is het aantal plaatsen beperkt tot 500 op jaarbasis.

Kritische beschouwing

Deze laatste reeks beleidsmaatregelen werden pas op het einde van 2000 volledig ondersteund door de nodige wettelijke initiatieven. Dus hier nog geen echte resultaten, wel een aantal kanttekeningen.

- De 25% toeslag op art. 60 § 7 voor bepaalde steden en gemeenten biedt heel wat mogelijkheden aan het OCMW om op basis van de lokale agenda samen met de andere arbeidsmarktactoren een eigen integraal beleid te voeren binnen de bestaande krijtlijnen van de federale en Vlaamse regering. De vrijheidsgraad is heel groot en laat echt regisseren van een en ander toe.

Het succes van deze maatregel zal grotendeels bepaald worden door de creatieve aanpak van het lokaal werkgelegenheidsbeleid. Hier is ook heel wat ruimte om dwarsverbanden te maken met de uitbouw van de nieuwe diensteneconomie vanuit de centrumsteden.

- De verbreding van de SINE-maatregel maakt dan weer voor het eerst werk van een, weliswaar heel partiële, aanzet tot een werkgarantiemaatregel. Voor bepaalde kansengroepen is het immers ondenkbaar dat ze zonder enige rendementsverliesondersteuning een plaats zullen vinden op de reguliere arbeidsmarkt. Deze SINE-maatregel met zijn onbeperkte activering kan in alle geval het recht op participatie al heel wat reëler maken.

Maar hier is het geluid niet alleen verfrissend.

Eerst en vooral is een contingent van 500 plaatsen heel minimaal in verhouding tot het aantal bestaansminimumcliënten dat alleen mits activering een plaats kan krijgen op de arbeidsmarkt.

Door het feit dat 1 dag bestaansminimum of financiële steun voldoende is om het recht te openen op deze permanente activering dreigt de maatregel, ook vooral door zijn geringe capaciteit, wel echt zijn doel voorbij te schieten.

Verder ontbreekt ook hier, zoals bij de meeste activeringsmaatregelen, zowel in België als binnen Europa, *een visie op een meer integrale aanpak*. Het verhogen van participatiekansen voor deze groep zal immers niet afhangen van 'werk' alleen. De mogelijkheden om de eigen inkomenssituatie te

verhogen en bovendien een job te combineren met diverse familiale verplichtingen of de garantie op een voldoende permanente of tijdelijke begeleiding op de werkvloer zijn als flankerende maatregelen even belangrijk om de activiteitsgraad van deze kansengroepen duurzaam op te krikken.

Deze maatregel heeft anderzijds ongetwijfeld de verdienste om permanente activering bespreekbaar te maken, ook voor bestaansminimumcliënten, maar de actieve welvaartsstaat heeft hier iets te weinig ambitie. Een ver doorgedreven hervorming van het PWA-stelsel, gekoppeld aan een bijsturing en een meer integrale aanpak van dit SINE-instrument en een evenwichtige spreiding tussen instrumenten van permanente en tijdelijke activering (o.a. art. 60 §7, invoeginterim) binnen dit programma zouden wellicht betere resultaten kunnen garanderen.

Omtrent de derde maatregel binnen deze reeks stellen we ons het meeste vragen. Het is uiteraard belangrijk bij het ter beschikking stellen van art. 60 §7 zowel aan private bedrijven als aan sociale economie bedrijven, dat er ruimte wordt geboden voor een werkervaringstraject met de nodige omkadering. Maar of hiervoor naast de reeds ruime toepassingen van art. 60 §7 en art. 61 nog een nieuwe maatregel moet komen, is zeer de vraag. Bovendien zou het voor de verdere uitbouw van de sociale economie sector misschien wenselijker zijn om de middelen die nu aan deze maatregel gespendeerd worden eerder in te zetten in het kader van duurzame tewerkstellingsplaatsen met permanente activering voor bepaalde kansengroepen binnen deze sector. Het zou de slagkracht van de hierboven besproken SINE-maatregel onmiddellijk verviervoudigen.

Het lenteprogramma...

Een fris geluid in de lente!

Zonder meer kunnen we stellen dat het lenteprogramma een aanzet biedt om binnen de actieve welvaartsstaat niet louter te focussen op een recht op uitkeringen maar ook volwaardige arbeids- en maatschappelijke participatie op de agenda plaatst. Het is zeker nog geen echt 'garantieplan' voor maatschappelijke participatie (2), maar de veelheid aan maatregelen die binnen dit plan uitgewerkt

zijn, hebben ongetwijfeld een ernstige kans op succes en kunnen op een aantal punten zeker de vergelijking met een aantal buitenlandse voorstellen doorstaan.

Inzake het duidelijk koppelen van een goede sociale bescherming, het reeds schuchter vastleggen van een aantal sociale grondrechten, wordt er zelfs iets verder gegaan dan in de meeste Europese garantieplannen.

Deze verstandige benadering van de actieve welvaartsstaat kan ons ongetwijfeld behoeden voor Amerikaanse scenario's waarbij werk ook vaak niet minder maar meer armoede betekent. En wellicht zal zulks ook garant staan om de minder fraaie kanten van het Poldermodel, waar diverse onderzoekers (3) intussen aantonen dat zwakke categorieën, waaronder laagst opgeleiden en ouderen, meestal niet bereikt worden met de huidige activeringsmaatregelen en dus noodgedwongen moeten terugvallen op een afgeslankte sociale zekerheid.

De OCMW-werking krijgt in ieder geval een flinke impuls om als goed uitgeruste reddingsploep een hoeksteen te blijven van de actieve welvaartsstaat.

De echte frisse geluiden van het lenteprogramma vinden we in:

- Het grote gamma van mogelijkheden dat geboden wordt aan de lokale OCMW's om hun bestaansminimumcliënten naast inkomensrechten ook interessante participatierechten te bieden, met daarnaast echter ruimte om als OCMW een volwaardige regierol op te nemen.
- De voluntaristische aanpak waarbij er vooral kansen worden geboden en sancties pas op de tweede plaats komen.
- De duidelijke en terechte keuze om voor een evenwichtig werkgelegenheidsbeleid partnerschappen aan te gaan met diverse arbeidsmarktactoren, zowel vanuit de sociale economie als vanuit de reguliere bedrijfswereld. Niet "wat we zelf doen, doen we beter", maar "samen sterk".

De valse noten vinden we vooral terug in:

- De toch vrij grote versnippering van maatregelen, en de weinige impulsen die werden genomen om tot een integrale benadering van een activeringsvraagstuk te komen. Alhoewel zulks misschien door een sterke regierol van het lo-

kale OCMW en inbedding binnen het nieuwe Vlaamse werkwinkelverhaal toch enigszins goed gemaakt kan worden.

- De weinig ambitieuze aanpak van een permanent activeringsbeleid voor bepaalde kansengroepen en ook een duidelijk gebrek aan een integrale benadering binnen deze maatregelen.
- Het deels koppelen van het verhogen van het bestaansminimum tot een leefbaar niveau aan de resultaten van dit programma.
- Het iets te weinig afstemmen van deze maatregelen uit het lenteplan op het bemiddelingsbeleid van de gewesten, coöperatief federalisme zou garant kunnen staan voor minder concurrentie tussen maatregelen en zeker de effecten nog kunnen vergroten.

*Idriss Ibnou Cheikh
Griet Pitteljon
Cel werkgelegenheid VVSG*

Geraadpleegde literatuur

Het lenteprogramma. Section CPAS de l'association de la ville et des communes de la région de Bruxelles. Capitale Fédération de CPAS de l'union de ville et communes de Wallonie. Afdeling Maatschappelijk Welzijn VVSG. (1)

Ides Nicaise. De actieve welvaartsstaat en de werkers van het elfde uur. HIVA, 2000. (2)

Lieve De Lathouwer. Meer werk: geen garantie voor minder armoede. Keerzijde van Nederlands Poldermodel. De gids op maatschappelijk gebied, 2000. (3)

Wetteksten

(W1)

Art. 194

§1. In afwijking van de bepalingen van hoofdstuk II, afdeling I van de wet van 24 juli 1987 betreffende de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers, kan een voltijdse arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd worden gesloten tussen het uitzendkantoor en een langdurig niet-werkende werkzoekende, een bestaansminimumtrekker of een gerechtigde van de financiële sociale bijstand.

De Koning bepaalt wat onder langdurig niet-werkende werkzoekende, bestaansminimumtrekker of gerechtigde van de financiële sociale bijstand moet worden verstaan.

§2. Deze overeenkomst is onderworpen aan de bepalingen van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten. Evenwel, telkens de werknemer ter beschikking wordt gesteld van een gebruiker, moet, op het ogenblik waarop de terbeschikkingstelling een aanvang neemt, een aanpassing bij de arbeidsovereenkomst worden opgesteld die overeenstemt met de bepalingen van artikel 9 van de wet van 24 juli 1987.

In afwijking van de artikelen 40, 59 en 82 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten, kan de werknemer de in paragraaf 1 bedoelde arbeidsovereenkomst beëindigen mits een opzegtermijn van zeven dagen die aanvangt op de dag volgend op de betekening, indien hij een andere baan heeft gevonden.

§3. Gedurende de terbeschikkingstelling van de werknemer aan de gebruiker, zijn de bepalingen van hoofdstuk II van de wet van 24 juli 1987, met uitzondering van deze betreffende het einde van de arbeidsovereenkomst voor uitzendarbeid, van toepassing om de rechten en de verplichtingen van de werknemer, het uitzendkantoor en de gebruiker te regelen.

Art. 195

De bepalingen van dit hoofdstuk treden in werking op 1 oktober 2000.

Wanneer op deze datum geen collectieve arbeidsovereenkomst tot vaststelling van de loonsvoorwaarden van de uitzendkrachten bedoeld in artikel 194 tijdens de periodes gedurende dewelke zij niet ter beschikking worden gesteld van een gebruiker, is kunnen gesloten worden in de schoot van het paritair comité van de uitzendarbeid, duidt de Koning een paritair comité als referentie aan waarvan de loonsvoorwaarden van toepassing zullen zijn op de uitzendkrachten bedoeld in artikel 194.

KB van 25 september 2000 tot uitvoering van de artikelen 188, tweede lid en 194, §1, tweede lid van de wet van 12 augustus 2000 houdende sociale, budgettaire en andere bepalingen en van artikel 7 §1, derde lid, m, van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, B.S., 30 september 2000; KB van 28 september tot wijziging van het koninklijk besluit van 9 februari 1999 genomen tot uitvoering van artikel 2 §5, eerste lid, van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum, B.S., 30 september 2000; KB van 28 september tot wijziging van het koninklijk besluit van 9 februari 1999 genomen tot uitvoering van artikel 57 quater van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, B.S., 30 september 2000.

B.S., 31 augustus 2000.

(W2)

Koninklijk Besluit tot uitvoering van artikel 18 §4, eerste lid, van de wet van 7 augustus 1979 tot instelling van het recht op een bestaansminimum en van art. 5 §4, derde lid,

van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, met het oog op de toekenning van een verhoogde staatstoelage voor openbare centra voor maatschappelijk welzijn van sommige gemeenten.

(W3)

*1. Koninklijk Besluit tot uitvoering van artikel 7, §1, derde luik, m, van de besluitwet van 28 december 1999 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders betreffende de herinschakeling van zeer moeilijk te plaatsen werklozen (3 mei 1999).

*2. Koninklijk Besluit tot wijziging van het Koninklijk Besluit van 5 februari 1999 genomen tot uitvoering van artikel 57 quater van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (14 juli 2000).

*3. Koninklijk Besluit tot wijziging van het Koninklijk Besluit van 9 februari 1999 genomen tot uitvoering van art. 2 §5, eerste lid, van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum (14 juli 2000).

*4. Koninklijk Besluit tot wijziging van het Koninklijk Besluit van 30 oktober 1974 houdende algemeen reglement betreffende het bestaansminimum (14 juli 2000).

(W4)

*1. Artikel 60 §7 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

*2. Artikel 18 §4, eerste lid van de wet van 7 augustus 1974 ter instelling van een bestaansminimum.

*3. Artikel 5 §4 van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

*4. Koninklijk Besluit ter toekenning van een verhoogde staatstoelage aan de openbare centra voor maatschappelijk welzijn voor specifieke initiatieven, gericht op sociale inschakeling, binnen de sociale economie (21 december 2000).

*5. Ministerieel Besluit tot vaststelling van de lijst voor een verhoogde staatstoelage aan de openbare centra voor maatschappelijk welzijn voor specifieke initiatieven, gericht op sociale inschakeling binnen de sociale economie (21 december 2000).